

УДК 631.147:338.43

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРИЧИНИ ЗБІЛЬШЕННЯ ОБ'ЄМІВ ВИРОЩУВАННЯ СОЇ НА ПРИКЛАДІ ТЗОВ «П'ЯТИДНІ»

Курта О.В., Ясінський Д.О., Аврамчук Б.І.

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Значну роль у розв'язанні проблеми дефіциту рослинного білка відіграє соя, сучасні високопродуктивні сорти якої за розробки та удосконалення адаптивних складових технологій її вирощування, здатні формувати стабільно високі врожаї якісного насіння. Серед таких складових велике значення має підбір сортів, уточнення норм удобрення та інокуляція насіння відповідно до ґрунтово-кліматичних умов конкретного регіону. На сьогоднішній день соя набуває все більшої популярності серед аграріїв. Основні причини, що до цього приводять охарактеризуємо на прикладі Товариства з обмеженою відповідальністю «П'ятидні», що розташоване у Волинській області, Україна.

Перший фактор – технічні можливості. На початку освоєння технології підприємство мало лише 2 комбайни КЗС-11 «Дніпро-350», що за зміну могли зібрати близько 30 гектар сої. Наразі ж один екіпах збиральної бригади це 3 комбайни Claas Lexion 770 і 2 перевантажувачі ПНБ-40 «Завод Кобзаренка», що збільшило обмолот за зміну до 120 гектар одним екіпажем, хоча їх під час сезону 2-3, що дорівнює близько 360-ти гектарам за зміну [1-5].

Другий фактор – освоєння перелогів та сільськогосподарських угідь. Після переорювання закинутих земель не можна відразу впроваджувати на них інтенсивне землеробство, спочатку варто декілька років вирощувати невимогливі культури по типу сої, пшениці та ячменю (з переліку тих, які вирощує господарство). На території Володимир-Волинського району використовували як посіви сої, так і посіви пшениці. За соєю було легше

доглядати, оскільки були підібрані сорти, які стійкі до засобів захисту рослин, особливо гербіцидів. Також, при подальшій сівозмінній картці після сої висіяли озиму пшеницю, яка дала відмінні результати, оскільки для неї бобові – найкращі попередники.

Третій – азотфіксація. Загальновідомо, що соя, як і інші бобові культури, здатна акумулювати з повітря власний азот за рахунок симбіозу з бактеріями роду *Rhizobium*. Завдяки біологічній фіксації з повітря рослини сої задовольняють свою потребу в азоті на 50 - 60%. Загалом, соя здатна акумулювати з повітря 150 - 210 кг і навіть до 410 кг/га азоту протягом всього вегетаційного циклу, і при цьому залишити в ґрунті, при врахуванні органічних решток після її збору, близько 40 – 60 кг/га азоту. Також, такі ж азот-акумулятивні властивості має і ще одна культура, яку вирощує господарство – горох. Проте є певні причини, за якими соя переважає відносно гороху.

Врожайність. Якщо взяти до порівняння найврожайніші сорти цих бобових у господарстві, то будуть такі дані: соя – сорт Дружба, середня врожайність з гектару – 3,22 тони; горох – сорт Аріана, середня врожайність з гектару – 3,04 тони. Хоч врожайність з одного гектару не дуже відрізняється, проте як взяти до уваги, що хоча б 1500 – 2000 гектар щороку виділяється під ці культури, то зрозуміло, що є певні переваги в сторону сої.

Ціна. Тут вже різниця відчутна, оскільки, середня ціна за тону жовтого гороху за тону – 230 доларів США, а сої з ГМО – 390 доларів США. Це робить сою на крок рентабельнішою і вигіднішою відносно гороху для господарства.

Отже, зважаючи на нові технічні можливості господарства, розвиток технології «Освоєння земель» та сівозміни господарства можна зробити висновок, що соя є одним із ключових елементів у функціонуванні підприємства.

Список використаних джерел

1. АгроЕліта. Соя: як впливає живлення на ефективність азотфіксації?, *АгроЕліта*. 2023. <https://agroelita.info/soia-iak-vplyvaie-zhyvlennia-na-efektyvnist-azotfiksatsii/>
2. Вишнівський П.С., Фурман О.В. Продуктивність сої залежно від елементів технології вирощування в умовах правобережного лісостепу України. Вісн. Нац. наук. центру «Інститут землеробства НААН».
3. ДСТУ 4534:2006. Соя. Технічні умови. К.: Держспоживстандарт України, 2006. 12.
4. Соя: монографія / за ред. акад. НААН України В.В. Жученка. Харків: ІР ім. В.Я. Юр'єва НААН, 2013. 368 с.
5. Tripoli Land. Ціни на сою та горох в портах України. Реж. дост.: <https://tripoli.land/ua/soya> (25.05.2025).

Національний університет біоресурсів і природокористування України
Національна академія аграрних наук України
Інститут сільського господарства Полісся НААН України
Інститут продовольчих ресурсів НААН України
Інститут садівництва НААН України
Актюбінський регіональний державний університет ім. К.Жубанова
RAGT Semences
Lulea University of Technology
Університет прикладних наук Вайєнштефан-Тріздорф
International Academy of Applied Sciences in Lomza

**Матеріали МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ
«ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОБНИЦТВА, ЛОГІСТИКИ ТА
ПЕРЕРОБКИ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА»**

*присвяченої 110-річчю від дня народження видатного вченого,
основоположника кафедри технології зберігання, переробки та
стандартизації продукції рослинництва,
завідувача кафедри з 1968 по 1987 рр.,
доктора сільськогосподарських наук, професора
ЛЕСИКА БОРИСА ВАСИЛЬОВИЧА
2-3 червня 2025 року*

Київ - 2025

Матеріали доповідей міжнародної науково-практичної конференції «Інноваційні технології виробництва, логістики та переробки продукції рослинництва» присвяченої 110-річчю від дня народження видатного вченого, основоположника кафедри технології зберігання, переробки та стандартизації продукції рослинництва, завідувача кафедри з 1968 по 1987 рр., доктора сільськогосподарських наук, професора Лесика Бориса Васильовича, 2-3 червня 2025р./ Редкол.: Подпрятів Г.І. (відп. ред.) та ін. Київ, 2025. 260 с.

Матеріали доповідей подані в авторській редакції учасників конференції

Відповідальний редактор: Г.І. Подпрятів

Технічне редагування, комп'ютерна верстка: В.І.Войцехівський

Адреса установи:

Національний університет біоресурсів і природокористування України
(НУБіП України)

вул. Героїв оборони, 15, м. Київ

03041, Україна

<https://nubip.edu.ua>

Агробіологічний факультет: <https://nubip.edu.ua/structure/abf>

Кафедра технології зберігання, переробки та стандартизації продукції
рослинництва ім. проф. Б.В. Лесика:

<https://nubip.edu.ua/node/1106>

<https://nubip.edu.ua/node/25814>